

LXVIII. ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΓΝΩΜΑΙ ΜΟΝΟΣΤΙΧΟΙ

354. The following proverbial sayings, each filling but a single line (στιχός), are taken from an ancient anthology (date unknown) bearing the above title. It is not certain that all the sayings in this anthology were Menander's. The appended numbers refer to A. Meineke, *Fragmenta Comicoꝝ Graecorum* ii (Berlin, 1847), 1041-1066.

The metre is iambic trimeter:

υ ε υ -	υ ε υ -	υ ε υ -
> ε	> ε	> ε
υ υ υ υ υ υ	υ υ υ υ υ υ	υ υ υ
> υ υ	> υ υ	> υ υ
υ υ υ υ υ υ	υ υ υ υ υ υ	υ υ

Οὐκ ἔστιν αἰσχρὸν ἀγνοοῦντα μαθάνειν.	405
Οὐκ ἔστι σοφίᾳς κτῆμα τιμιώτερον.	416
'Ο νοῦς γὰρ ἡμῶν ἔστιν ἐν ἐκάστῳ θεός.	434
Σοφίᾳ γάρ ἐστι καὶ μαθεῖν ἂ μὴ νοεῖς.	481
Σοφίᾳ δὲ πλοῦτου κτῆμα τιμιώτερον.	482
'Υφ' ἡδονῆς ὁ φρόνιμος οὐχ ἀλίσκεται.	518
'Υγίεια καὶ νοῦς ἀγαθὰ τῷ βίῳ δύο.	519
'Ως οὐδὲν ἢ μάθησις ἂν μὴ νοῦς παρῆ.	557
Τὸ γνῶθι σαυτὸν πᾶσιν ἔστι χρήσιμον.	584
Φῶς ἔστι τῷ νῷ πρὸς θεὸν βλέπειν αἰεῖ.	589
'Ω Ζεῦ, τὸ πάντων κρεῖττόν ἐστι νοῦν ἔχειν.	637
Αὐτὰ σε διδάσκει τοῦ βίου τὰ πράγματα.	647
'Ισχυρότερον δέ γ' οὐδὲν ἔστι τοῦ λόγου.	258
Λόγῳ με πείσον, φαρμάκῳ σοφωτάτῳ.	313
Λύπης ἰατρός ἐστιν ἀνθρώποις λόγος.	326
'Η γλῶσσα πολλῶν ἔστιν αἰτία κακῶν.	220
Σιγὴ ποτ' ἔστιν αἰρετωτέρᾳ λόγου.	477
'Αγεὶ δὲ πρὸς φῶς τὴν ἀλήθειαν χρόνος.	11
'Αγαθὸν μέγιστον ἢ φρόνησις ἔστ' αἰεῖ.	12
'Εν νυκτὶ βουλὴ τοῖς σοφοῖσι γίγνεται.	150
Καλὸν δὲ καὶ γέροντι μαθάνειν σοφά.	297
Λαβῶν ἀπόδος, ἄνθρωπε, καὶ λήψῃ πάλιν.	317
Μέμνησο νέος ὦν ὡς γέρων ἔση ποτέ.	354

Αἰσχρὸν δὲ μηδὲν πρᾶττε μηδὲ μάθθανε.	23
Ἄριστόν ἐστι πάντ' ἐπίστασθαι καλά.	33
Ἄ μὴ προσήκει μήτ' ἄκουε μήθ' ὄρᾱ.	39
Βίος βίου δεόμενος οὐκ ἔστιν βίος.	74
Δίκαιον εὖ πράττοντα μεμνησθαι θεοῦ.	118
Δίκαιος ἀδικεῖν οὐκ ἐπίσταται τρόπος.	136
Ἐλπιζε τῶν τοῦς γονεῖς (= γονεῶς) πρᾶξαι καλῶς.	155
Ζῆν ἠδέως οὐκ ἔστιν ἄργον καὶ κακόν.	201
Θεὸς πέφυκεν ὅστις οὐδὲν δρᾷ κακόν.	234
Κάλλιστα πειρῶ (ἱμρν.) καὶ λέγειν καὶ μαθηθάνειν.	284
Μή μοι γένοιθ' (= γένοιτο) ἄ βούλομ' ἀλλ' ἄ συμφέρει.	366
Νόμιζε σαυτῶ τοῦς γονεῖς εἶναι θεοῦς.	379
Οὐδεὶς ὁ νοεῖς μὲν οἶδεν, ὁ δὲ ποιεῖς βλέπει.	424
Οὐ χρή φέρειν τὰ πρόσθεν ἐν μνήμη κακά.	435
Τὸ μὲν θανεῖν οὐκ αἰσχρὸν, ἀλλ' αἰσχρῶς θανεῖν.	504
Χαίρειν ἐπ' αἰσχροῖς οὐδέποτε χρή πράγμασιν.	544
Δίκαιος ἴσθι καὶ φίλοισι καὶ ξένοις.	570
Μηδέποτε δοῦλον ἠδονῆς σαυτὸν ποιεῖ.	578
Τοῦτ' ἔστι τὸ ζῆν μὴ σεαυτῶ ζῆν μόνῳ.	585
Τρόπος δίκαιος κτῆμα τιμιώτατον.	717
Μὴ κρῖν' ὄρῶν τὸ κάλλος ἀλλὰ τὸν τρόπον.	333
Ψυχῆς γὰρ οὐδὲν ἔστι τιμιώτερον.	552
Ἄγει τὸ θεῖον τοῦς κακοὺς πρὸς τὴν δίκην.	14
Ἄνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ ἀπόλλυται.	27
Βίου δικαίου γίγνεται τέλος καλόν.	67
Ἐρως δίκαιος κάρπὸν εὐθέως (= εὐθύς) φέρει.	140
Εἰ μὴ φυλάσσεις μικρ', ἀπολεῖς τὰ μεῖζονα.	172
Ἐστιν Δίκης ὀφθαλμὸς, ὃς τὰ πάνθ' ὄρᾱ.	179
Τοῦς τῆς φύσεως οὐκ ἔστι λανθάνειν νόμους.	492
Ἐν ταῖς ἀνάγκαις χρημάτων κρείττων φίλος.	143
Κακὸν φέρουσι καρπὸν οἱ κακοὶ φίλοι.	293
Οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα κάλλιον φίλου.	423
Φίλος φίλου δεόμενος οὐκ ἔστιν φίλος.	590
Ἄνθρωπος ὢν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης.	8
Ζῶμεν γὰρ οὐχ ὡς θέλομεν ἀλλ' ὡς δυνάμεθα.	190
Θέλομεν καλῶς ζῆν πάντες ἀλλ' οὐ δυνάμεθα.	236
Στρέφει δὲ πάντα τᾶν (= τὰ ἐν) βίῳ μικρὰ τύχη.	712
Οὐκ ἔστι λῦπης χειρόν ἀνθρώποις κακόν.	414
Ἄνῆρ ὁ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται (= μαχεῖται).	45
Ἄνῆρ δίκαιος πλοῦτον οὐκ ἔχει ποτέ.	52

Ἐὰν δ' ἔχωμεν χρήμαθ', ἔξομεν φίλους.	165
Εἷς ἐστὶ δοῦλος οἰκίᾳς ὁ δεσπότης.	168
Οὐκ ἔστιν οὐδείς ὅστις οὐχ αὐτῷ φίλος.	407
Ὅν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν ἀποθνήσκει νέος.	425
Τὸ δὴ τρέφον με τοῦτ' ἐγὼ λέγω θεόν.	490
Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὐρίσκει φίλους.	500
Φιλεῖ δ' ἑαυτοῦ πλεῖον οὐδείς οὐδένα.	528
Ὡς τῶν ἐχόντων πάντες ἄνθρωποι φίλοι.	558
Πολλοὶ τραπεζῶν, οὐ φίλων εἰσὶν φίλοι.	627
Πολλοὶ τραπέζης, οὐκ ἀληθείᾳς φίλοι.	708
Ὡς ἡδὺς ὁ βίος, ἅν τις αὐτὸν μὴ μάθῃ.	756
Γυναῖξι πάσαις κόσμον ἢ σιγὴ φέρει.	83
Γέρων ἐραστῆς ἐσχάτη κακὴ τύχη.	90
Διὰ τὰς γυναῖκας πάντα τὰ κακὰ γίγνεται.	134
Θάλασσα καὶ πῦρ καὶ γυνὴ τρίτον κακόν.	231
Ὅπου γυναῖκές εἰσι, πάντ' ἐκεῖ κακά.	623, 694